วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์และกลยุทธ์การจัดการ
ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2568
Journal of Applied Economics and Management Strategy
Vol. 12, No. 2, July- December 2025

ปัจจัยลักษณะกิจการและอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย (Business Characteristics and Financial Ratios Affecting the Survival of Small and Medium-sized Enterprises in the Three Southern Border Provinces)

เปรมภาว์ ด้วงทอง[1] และ วรกร ภูมิวิเศษ[2]

Prempa Duangtong[1] and Worakorn Pumiviset[2]

Received: May 30, 2025
Revised: September 2, 2025
Accepted: September 19, 2025

บทคัดย่อ

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ควรสร้างความยั่งยืนจากความสามารถในการหลีกเลี่ยงปัญหาทางการเงินเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาทางเศรษฐกิจที่มักเกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะกิจการและอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งต่อการอยู่รอดของ SMEs ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบที่ใช้ในข้อมูลของบริษัทจากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จำนวน 230 ตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญ โดยการอยู่รอดที่วัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม คือ สถานะในการดำเนินกิจการ จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุนดำเนินงาน ในส่วนการอยู่รอดที่วัดจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คือ จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ ทุนจดทะเบียน รายได้หลัก อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความยั่งยืนของ SMEs เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทุนและการจัดการธุรกิจในระยะยาว ดังนั้น ภาครัฐควรออกแบบมาตรการสนับสนุน เช่น การส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งทุน การอบรมด้านการจัดการทางการเงิน ในขณะที่ SMEs ควรเน้นการบริหารทุนหมุนเวียนและการควบคุมหนี้สิน เพื่อสร้างความอยู่รอดในระยะยาว

คำสำคัญ: การอยู่รอด ลักษณะกิจการ อัตราส่วนทางการเงิน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) สามจังหวัดชายแดนใต้

[1] ผู้ประพันธ์บรรณกิจ อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Corresponding Author, Lecturer, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat University,
E-mail: prempa.du@skru.ac.th

[2] อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Lecturer, Faculty of Management Science, Songkhla Rajabhat University, E-mail: worakorn.pu@skru.ac.th

ABSTRACT

Small and medium-sized enterprises (SMEs) should build sustainability through their ability to avoid financial problems in order to prevent economic issues that often arise in developing countries. This study aims to analyze the factors—business characteristics and financial ratios—that contribute to the survival of SMEs in the three southern border provinces of Thailand. A systematic sampling method was used with data from companies listed with the Small and Medium Enterprise Promotion and the Department of Business Development; 230 SMEs were included in the sample. Using multiple regression analysis, it was found that factors significantly affecting the survival of small and medium-sized enterprises in the three southern border provinces of Thailand, as measured by return on total assets, include legal status, age of the firm, current ratio, and debt-to-operating-capital ratio. For survival measured by return on owner's equity, the factors are age of the firm, authorized share capital, revenue streams, current ratio, and debt-to-total-asset ratio. This evidence indicates that the long-term sustainability of SMEs is contingent upon their capital structure and business management. Consequently, the government should implement strategies to support SMEs, including the provision of financial management training and the promotion of access to capital. SMEs should concentrate on the management of working capital and the control of debt to guarantee their long-term survival.

Keywords: survival, firm characteristics, financial ratio, small and medium-sized enterprises (SMEs), the three southern border provinces

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือที่ส่วนใหญ่เรียกว่าเอสเอ็มอี (SMEs) มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและเสริมสร้างเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ ทำให้ SMEs ถือเป็นกระดูกสันหลังทางเศรษฐกิจ (El Madani, 2018; Sataic, 2021) และมีความสำคัญต่อการพัฒนาและการเติบโตของเศรษฐกิจท้องถิ่นด้วยการผลิต การจ้างงานซึ่งช่วยบรรเทาความยากจน (Gherghina et al., 2020; Vermeulen et al., 2018) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SMEs เป็นภาคส่วนสำคัญของเศรษฐกิจโลก ซึ่งส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) และการสร้างงานทั่วโลก (Ratanova & Voroncuka, 2021) ในประเทศไทยมีผลเช่นเดียวกัน จากผลการวิเคราะห์ Impact Indicator ของกลุ่มธุรกิจ SMEs มีค่าเท่ากับ 0.71 ซึ่งอธิบายได้ว่าถ้า GDP ของ SMEs เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ GDP ของประเทศเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.71 ในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2557) จากตัวเลขดังกล่าวเป็นสิ่งย้ำเตือนถึงความสำคัญของ SMEs

อย่างไรก็ตาม ความยั่งยืนของ SMEs เป็นเรื่องยากต่อการจัดการ (Majid & NASIR, 2018) เนื่องจาก SMEs ยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจการหลายประการ ทั้งการขาดการต่อยอดทางการค้าการลงทุน และขาดการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ (จุฑาภรณ์ เสาร์พูล และธมยันตี ประยูรพันธ์, 2566) รวมถึงปัจจัยภายนอกทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การค้าและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การแข่งขันในภาคธุรกิจรุนแรงมากขึ้น แม้ว่าในอดีตที่ SMEs ไทยมีความได้เปรียบในการแข่งขันจากการมีทรัพยากรธรรมชาติและต้นทุนด้านแรงงานที่ส่งผลให้สินค้ามีราคาต่ำ แต่ปัจจุบันข้อได้เปรียบดังกล่าวกลายเป็นข้อจำกัด ทำให้ SMEs ต้องเผชิญกับภาวการณ์ถดถอยทางการแข่งขันเนื่องจากการลดน้อยถอยลงของทรัพยากรธรรมชาติ และไม่สามารถสร้างความได้เปรียบในเรื่องราคาและทรัพยากรได้มากกว่าคู่แข่งรายใหม่ที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง (นันทรัตน์ นามบุรี, 2561) รวมถึงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย SMEs มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น แม้จะเผชิญความท้าทายจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองและความขัดแย้ง แต่ SMEs ยังคงเป็นแหล่งจ้างงานหลักและเป็นช่องทางสำคัญในการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการอยู่รอดของ SMEs ในพื้นที่นี้ต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายประการที่ซับซ้อน ซึ่งรวมถึงสภาวะแวดล้อมภายนอกที่กดดันและโอกาสที่ภาครัฐและเอกชนสามารถส่งเสริมได้หาก SMEs ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ อาจทำให้ล้มละลายไม่สามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจการอยู่รอด ทำอย่างไรจึงจะอยู่รอดและปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการอยู่รอดของ SMEs

การศึกษาวิจัยเรื่องการอยู่รอดของ SMEs มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการอยู่รอดเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นต่อความสำเร็จในระยะยาวสำหรับธุรกิจ SMEs ในขณะที่อัตราการล้มเหลวของ SMEs ยังคงสูงขึ้นเรื่อยๆ บริษัทเหล่านี้ต้องเผชิญกับความท้าทายอย่างมากในการรักษายอดขาย ความสามารถในการทำกำไร และการเข้าถึงเครดิตที่จำเป็นในการดำเนินธุรกิจ (Ramos et al., 2016) งานวิจัยที่ผ่านมายังมีความหลากหลายในการวัดการอยู่รอดและสิ่งที่ช่วยในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้อยู่รอด อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ของการวิจัยนั้นยังคงขัดแย้งกันอยู่ ปัจจัยหลายประการอาจส่งผลต่อการอยู่รอดของ SMEs ในต่างประเทศ ประเด็นการมองเห็นร้านค้า และแง่มุมทางการเงิน (Kim et al., 2024) ความสามารถเชิงนวัตกรรม (Ahmad et al., 2021) การมีส่วนร่วมของครอบครัวในธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคม (Ahmad et al., 2020) ธรรมาภิบาล คณะกรรมการของบริษัท การเงิน และผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจมหภาค (Kristanti et al., 2019) ประสบการณ์ เงินทุนในการวิจัยและพัฒนา (Shin et al., 2017) นวัตกรรม และความสามารถในการแข่งขัน (Ulubeyli et al., 2018) จะเห็นได้ว่าปัจจัยลักษณะกิจการมีความสำคัญที่สะท้อนความแข็งแกร่งเชิงโครงสร้างของธุรกิจ เช่น อายุของธุรกิจ ขนาดทุนจดทะเบียน รายได้หลัก หรือจำนวนปีที่ดำเนินกิจการ สะท้อนฐานความมั่นคงขององค์กร ทั้งด้านประสบการณ์ ความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการปรับตัวต่อความเสี่ยง งานวิจัยก่อนหน้า เช่น Kristanti et al. (2019) และ Shin et al. (2017) พบว่า ธุรกิจที่มีอายุนานและขนาดใหญ่กว่ามีแนวโน้มอยู่รอดได้ดีกว่า เพราะมีทรัพยากรและเครือข่ายมากกว่า หลักฐานเชิงประจักษ์รองรับจากการศึกษา SMEs ทั้งในและต่างประเทศ หลายงานพบว่าปัจจัยลักษณะกิจการสัมพันธ์กับความอยู่รอด เช่น อายุกิจการ (ประสบการณ์) ขนาดกิจการ (ขีดความสามารถแข่งขัน) ทุนจดทะเบียน (ฐานทุนรองรับความเสี่ยง) และรายได้หลัก (ความมั่นคงทางธุรกิจ) นอกจากนี้งานวิจัยในประเทศไทยได้เน้นถึงลักษณะกิจการเป็นตัวอธิบายความอยู่รอด

และความสำเร็จของ SMEs ทำให้การนำปัจจัยลักษณะกิจการมาวิเคราะห์ร่วมกับอัตราส่วนทางการเงินจึงช่วยให้เข้าใจกลไกการอยู่รอดของ SMEs ได้ครบถ้วนมากกว่าใช้ปัจจัยทางการเงินเพียงอย่างเดียว (กุลธาดา สอดทรัพย์และสมฉวี ศิริโสภณา, 2566; วัชรพงศ์ ดีวงษ์, 2563; ยศรินทร์ ลิ่มไพบูลย์, 2559) อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ยังคงขัดแย้งกันอยู่ และยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนถึงปัจจัยที่มีบทบาทต่อการอยู่รอดในทุกบริบท แม้ว่างานวิจัยในประเทศไทยที่กล่าวถึงปัจจัยด้านลักษณะกิจการและอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของ SMEs มีอยู่บ้าง แต่ยังไม่มีการศึกษาการอยู่รอดของ SMEs โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ และเนื่องจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องประสบกับอุปสรรคและภัยคุกคามในการดำเนินธุรกิจที่ซับซ้อนมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ในประเทศไทย เช่น ปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจในพื้นที่ชะลอตัวจึงทำให้ผู้ประกอบการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้จำเป็นต้องค้นหาวิธีการเพิ่มโอกาสให้กับธุรกิจ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันเพื่อให้วิสาหกิจอยู่รอดได้ จะเห็นได้ว่ายังขาดงานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ระบุอย่างชัดเจนว่า ปัจจัยลักษณะกิจการและอัตราส่วนทางการเงินใดมีอิทธิพลต่อการอยู่รอดของ SMEs ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างจากพื้นที่อื่น และยังไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าตัวแปรเหล่านี้สามารถอธิบายการอยู่รอดของ SMEs ได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้จากการคาดการณ์การผิดนัดชำระหนี้โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตการณ์โควิด-19 ทั่วโลกได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางการเงินของ SMEs ส่วนใหญ่ ทำให้ SMEs ต้องพึ่งพาแผนการฟื้นฟูเพื่อการอยู่รอดในแผนการปรับโครงสร้างกิจการ โดยลดความสามารถในการคาดการณ์มูลค่าของข้อมูลทางบัญชีในอดีตที่อิงอยู่กับอัตราส่วนทางการเงิน (Ciampi et al., 2021) และคาดว่าภาวะวิกฤตนี้จะมีผลกระทบที่เพิ่มขึ้นในแนวโน้มของธุรกิจ SMEs ในการใช้พฤติกรรมทางบัญชีที่ไม่เป็นทางการเพื่อวัตถุประสงค์ในการเลื่อนการเกิดขึ้นของความไม่สมดุลทางการเงิน (Ciampi, 2018) โดยเพิ่มระยะเวลาที่บริษัทจะสะท้อนจุดอ่อนทางการเงินของตน สะท้อนในระดับอัตราส่วนทางการเงินของบริษัท

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ที่กล่าวมามุ่งเน้นไปที่ผลการดำเนินงานทางการเงินในระยะสั้น ซึ่งไม่ได้สะท้อนถึงผลกระทบที่การตัดสินใจเหล่านี้อาจมีผลต่อความอยู่รอดในระยะยาวของ SMEs การปรับตัวให้เหมาะสมกับกระบวนการและการออกแบบองค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการด้านประสิทธิภาพ และความยืดหยุ่น นั้นอาจมีผลดีในระยะสั้น หาก SMEs เน้นไปที่ประสิทธิภาพเพียงด้านเดียวอาจเป็นอันตรายต่อผลการดำเนินงานระยะยาวของ SMEs โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจหรือการเงิน ในงานวิจัยนี้สนใจศึกษาในบริบทของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรขององค์กรและมุ่งทดสอบการอยู่รอดทางการเงินขององค์กรจากความสามารถในการทำกำไร ทั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่าเมื่อ SMEs เข้าใจถึงปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมในการอยู่รอดของธุรกิจ ทำให้ SMEs สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานและสามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์ไม่แน่นอนหรือในสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ติดกับชายแดน

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยลักษณะกิจการและอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยวัดการอยู่รอดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมและอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ทบทวนวรรณกรรม

ตามทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource Based View: RBV) เพื่อให้องค์กรสามารถได้เปรียบในการแข่งขัน ทรัพยากรขององค์กรจะต้องมีคุณค่า (Value) ความหายาก (Rareness) การลอกเลียนแบบได้ยาก (Imperfect Imitability) และไม่สามารถทดแทนได้ (Non-Substitutability) เพื่อให้องค์กรสามารถรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันไว้ได้ ทรัพยากรขององค์กรต้องมีลักษณะทั้งเลียนแบบได้ยากและทดแทนไม่ได้ (Barney, 1991) ในบริบทของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หลักการของทฤษฎี RBV มีความสำคัญอย่างยิ่ง SMEs ที่สามารถระบุ ค้นหา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีคุณค่า หายาก และเลียนแบบได้ยากจะสามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันได้ แม้ว่าจะมีเงินทุนจำกัด อย่างไรก็ตาม SMEs จะต้องมั่นใจว่าทรัพยากรเหล่านั้นได้รับการปกป้องด้วยกลไกป้องกันการลอกเลียนแบบ และไม่สามารถถูกเลียนแบบหรือทดแทนได้ง่ายๆ หากสามารถสร้างฐานทรัพยากรที่สอดคล้องกับเกณฑ์เหล่านี้ได้ SMEs ก็จะสามารถสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขันอย่างยั่งยืนในระยะยาวได้

นักวิชาการหลายท่านได้อาศัยทฤษฎีฐานทรัพยากรในการศึกษาธุรกิจ SMEs ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยสร้างและรักษาความได้เปรียบทางการแข่งขันในระยะยาว (Dubey et al., 2019) ทรัพยากรทุนมนุษย์และทุนทางสังคมเป็นปัจจัยสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันส่งผลต่อประสิทธิภาพของ SMEs ในช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน (El Nemar et al., 2022). และ Bocconcelli et al. (2018) ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการตลาดของ SMEs ในกรอบ RBV โดยสรุปได้ว่าการตลาดเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับ SMEs ที่ต้องการสร้างความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน ทรัพยากรทางการตลาดที่มีคุณค่าและหายาก เช่น ความเข้าใจลูกค้าและการสร้างแบรนด์ มีผลอย่างมากต่อความสำเร็จในระยะยาวของ SMEs อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ท้าทายสำหรับ SMEs คือ วิกฤตเศรษฐกิจ โดยเศรษฐกิจโลกมักจะประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินเป็นระยะๆ สำหรับทุกหน่วยธุรกิจ โดยเฉพาะ SMEs ในเศรษฐกิจโลกาภิวัตน์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงภัยคุกคามนี้ได้ รวมถึงในช่วงเศรษฐกิจถดถอยล่าสุดอย่างเช่น การระบาดของโรค COVID-19 ประเทศส่วนใหญ่ใช้แนวคิดของเคนส์ในการจัดการวิกฤตเศรษฐกิจ ทฤษฎีวัฏจักรธุรกิจของเคนส์อธิบายสถานการณ์โดยกล่าวถึงประสิทธิภาพส่วนเพิ่มของทุนและอุปสงค์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้เกิดการว่างงานสูงและการผลิตต่ำและเชื่อมโยงกับการขาดแคลนสภาพคล่องทางการเงิน เนื่องจาก SMEs มีความเปราะบางต่อแรงกระแทกจากภายนอก ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของ SMEs โดยเฉพาะการระบาดของ COVID-19 ได้สร้างความตกตะลึงทางเศรษฐกิจมหภาคครั้งใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านอุปทาน ด้านอุปสงค์ และผลผลิตในระยะสั้นและระยะยาว แต่การวิจัยในปัจจุบันเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ผลกระทบระยะสั้นต่อบริษัทอุตสาหกรรม และการจ้างงานมากกว่าผลกระทบระยะยาว (Walmsley et al., 2021; Eggers & Woodside, 2020) ดังนั้น การอยู่รอดเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความยั่งยืนหรือการดำเนินงานในระยะยาว

การอยู่รอดจึงถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนถึงความสำเร็จของธุรกิจ โดยถือว่าเป็นหลักฐานสำคัญของความสำเร็จในระยะยาว (Josefy et al., 2017) และการอยู่รอดเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่ใช้ในการอธิบายประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งปรากฏอยู่ในการวิจัยด้านการจัดการ สังคมวิทยาขององค์กร และการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการ งานวิจัยล่าสุดแสดงให้เห็นว่า SMEs มีส่วนช่วยในการลดการว่างงานและความยากจน และส่งเสริมการเติบโต

ทางเศรษฐกิจ (Bhuiyan & Ivlevs, 2019; Elhassan, 2019) การวัดการอยู่รอดในงานวิจัยนี้ใช้ตัวชี้วัดจากความสามารถในการทำกำไร ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพโดยรวมของบริษัท โดยปกติแล้วอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรวัดความสามารถในการสร้างรายได้ของบริษัท และถือเป็นตัวบ่งชี้สำหรับการเติบโต ความสำเร็จ และการควบคุมของบริษัท (Shiferaw & Gujral, 2022) ดังนั้นความสามารถในการทำกำไรจึงใช้วัดการอยู่รอดของบริษัทได้ รวมถึงงานวิจัยในอดีตใช้ความสามารถในการทำกำไรในการวัดการอยู่รอด (Ahmad et al., 2020; Nkundabanyanga et al., 2020) โดยความสามารถในการทำกำไรสามารถวัดผ่านอัตราส่วนทางการเงินคือ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของเจ้าของ (Return on Equity: ROE) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดความสามารถในการทำกำไรและการอยู่รอดของบริษัทในระยะยาว (Lukason & Käsper, 2017; Serrano-Cinca et al., 2021)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีหลายปัจจัยที่ส่งต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยด้านลักษณะกิจการ เช่น ประเภทอุตสาหกรรม สถานะการดำเนินกิจการ สถานภาพการเป็นสมาชิก และจำนวนปีที่ดำเนินกิจการ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการอยู่รอดของ SMEs ในขณะเดียวกันปัจจัยด้านอัตราส่วนทางการเงิน เช่น รายได้หลัก อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงความสามารถในการจัดการทรัพยากรและความมั่นคงทางการเงินของธุรกิจ ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการอยู่รอดในระยะยาว โดยปัจจัยด้านลักษณะกิจการ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดโอกาสความสำเร็จและความยั่งยืนของธุรกิจ ได้แก่ ประเภทอุตสาหกรรม และสถานภาพการเป็นสมาชิก โดยการเป็นสมาชิกของเครือข่ายธุรกิจหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมมักจะช่วยเพิ่มโอกาสในการอยู่รอดของ SMEs โดยเฉพาะในด้านการเชื่อมโยงกับแหล่งทรัพยากรที่จำเป็น หากมีการจดทะเบียน เช่น บริษัทจำกัดมักมีโอกาสอยู่รอดมากกว่า เนื่องจากมีโครงสร้างที่ชัดเจนในการจัดการความเสี่ยงและการจัดหาทุน (Bartik, 2020) นอกจากนี้จำนวนคณะกรรมการเป็นความสำคัญ เนื่องจากคณะกรรมการบริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์และการตัดสินใจขององค์กร ซึ่งการวิจัยในอดีตพบว่า คณะกรรมการที่เล็กกว่าอาจมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจที่รวดเร็วกว่าในบางบริบท (Merendino & Melville, 2019) โดยเฉพาะในบริบทของ SMEs ซึ่งการตัดสินใจที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญ และจำนวนปีที่ดำเนินกิจการหรืออายุของธุรกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยธุรกิจที่ดำเนินงานมายาวนานมักมีประสบการณ์และฐานลูกค้าที่มั่นคง เนื่องจากมีความสามารถในการปรับตัวและการจัดการความเสี่ยงที่ดีกว่า และมีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาด (Serrano-Cinca et al., 2021) ปัจจัยที่สำคัญอีกประการคือ ทุนจดทะเบียน เป็นตัวชี้วัดความมั่นคงทางการเงินขององค์กร บริษัทที่มีทุนจดทะเบียนสูงมักมีโอกาสอยู่รอดมากกว่า เนื่องจากสามารถจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการขยายกิจการ (Lukason & Käsper, 2017) รวมถึงสัดส่วนผู้ถือหุ้นสัญชาติไทย โดยสัดส่วนผู้ถือหุ้นสัญชาติไทยใน SMEs มักสะท้อนถึงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนภายในประเทศ และความเข้าใจในตลาดท้องถิ่น โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นที่เป็นคนไทยมักมีความเข้าใจในวัฒนธรรมธุรกิจและการเชื่อมโยงกับตลาดท้องถิ่น ซึ่งเอื้อต่อการสร้างความน่าเชื่อถือและความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงแหล่งทุนภายในประเทศและการสนับสนุนจากภาครัฐ

การมีผู้ถือหุ้นที่เป็นคนไทยจำนวนมากช่วยเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ และสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานรัฐ และลูกค้าท้องถิ่น (Khan et al., 2019)

ในส่วนของปัจจัยด้านอัตราส่วนทางการเงิน โดยอัตราส่วนทางการเงินมีบทบาทสำคัญเนื่องจากอัตราส่วนทางการเงินได้มาจากงบการเงิน โดยเป็นอัตราส่วนหลักในการทำนายปัญหาทางการเงิน นอกเหนือจากการกำกับดูแลองค์กร (Ciampi, 2021) ซึ่งงานวิจัยนี้ประกอบด้วย รายได้หลักและอัตราการเติบโตของรายได้หลัก รายได้หลักเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการบ่งบอกถึงความสามารถในการสร้างรายได้ของธุรกิจ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนแสดงความสามารถในการดำเนินงานประจำวันของธุรกิจ ธุรกิจที่มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงมีความสามารถในการจัดการหนี้สินระยะสั้นและทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต (Khan et al., 2019) และอัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ การจัดการลูกหนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการกระแสเงินสดของธุรกิจ อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ที่สูงแสดงถึงความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งช่วยเสริมสภาพคล่องให้กับองค์กร (Lukason & Käsper, 2017) และบริษัทที่มีหนี้สินในระดับสูงมีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาทางการเงินอาจเพิ่มขึ้น และเพิ่มโอกาสที่บริษัทจะตกอยู่ในภาวะวิกฤตทางการเงิน (Kristanti et al., 2019) และส่งผลต่อการอยู่รอดขององค์กร รวมถึงอัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการจัดการสินค้าของธุรกิจ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของความต้องการของตลาดได้ดีขึ้น (Bartik, 2020) และอัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ เป็นตัวชี้วัดความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจภายในช่วงเวลาที่กำหนด โดยอัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือและอัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้เป็นตัวชี้วัดสภาพคล่องจากการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งงานวิจัยของ Chen (2024) พบว่า สภาพคล่องขององค์กรเป็นสื่อกลางในความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ข้อมูลและการเติบโตของ SMEs การเพิ่มประสิทธิภาพของสินทรัพย์ส่งผลต่อสภาพคล่องขององค์กร รวมถึงอัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมและอัตราค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อรายได้รวมแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัวชี้วัดระดับความเสี่ยงของการใช้หนี้ ยิ่งอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมสูง หาก SMEs มีหนี้สินมากเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ ทำให้ SMEs เสี่ยงที่จะเผชิญปัญหาการชำระหนี้ในช่วงเศรษฐกิจไม่แน่นอน และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นตัวชี้วัดความเสี่ยงที่เกิดจากการพึ่งพาหนี้สินเมื่อเทียบกับทุนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีผลต่อการอยู่รอดของ SMEs โดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจถดถอยที่หนี้สินมากเกินไปอาจนำไปสู่ปัญหาทางการเงินที่รุนแรง นอกจากนี้ปัญหาสภาพคล่องลดความสามารถในการทำกำไรของบริษัทและเพิ่มความเสี่ยงในการล้มเหลว (Kristanti et al., 2019)

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของธุรกิจ SMEs ในช่วงปี 2563-2565 ในสามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญเชิงเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจาก SMEs ในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างงานและขับเคลื่อนเศรษฐกิจท้องถิ่น แต่กลับต้องเผชิญกับข้อจำกัด เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ไม่สามารถขยายกิจการจากขีดจำกัดเรื่องความไม่มั่นคงทางสังคมจาก

สถานการณ์ความไม่สงบก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจ โดยแบ่งการวัดการอยู่รอดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ดังภาพที่ 1

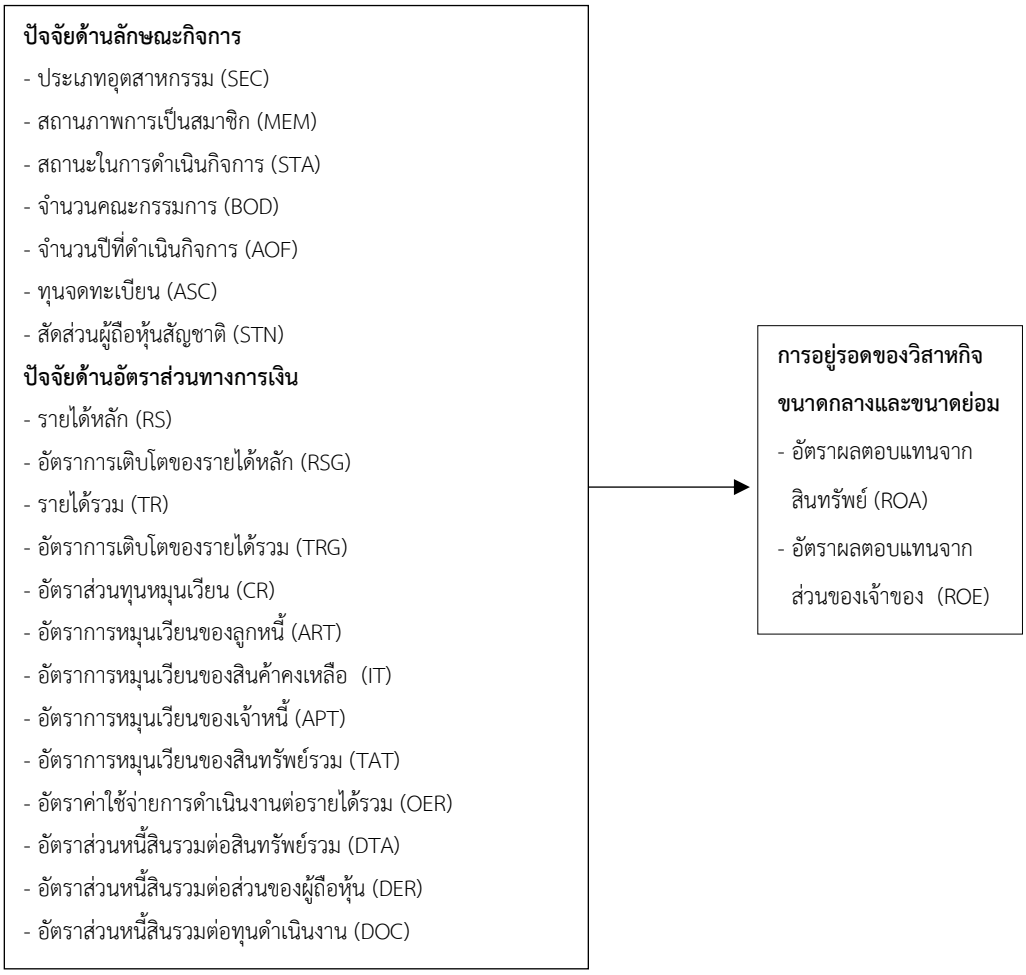

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีประชากรจำนวน 68,205 บริษัท (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2565) และในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยอำนาจการทดสอบ (Power Analysis) จากการใช้โปรแกรม G*power โดยกำหนดขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.15 ความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 1 (ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05) และค่าอำนาจการทดสอบเท่ากับ 0.95 กำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 230 ตัวอย่าง จากจำนวนตัวแปรในสมการถดถอยที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ 22 ตัวแปร และกำหนดกลุ่มตัวอย่างร่วมกับหลักเกณฑ์ของ Hair et al. (1998) ระบุขนาดตัวอย่างควรเป็น 10, 15 หรือ 20 เท่าของจำนวนตัวแปร ทำให้

ขนาดตัวอย่างที่เป็นไปได้อยู่ในช่วง 220 ถึง 440 ตัวอย่าง ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัยนี้ คือ 230 ตัวอย่าง สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของงานวิจัยเชิงสังคมศาสตร์ที่นิยมเลือกกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงค่าต่ำสุดของช่วงที่เชื่อว่ามีความเพียงพอด้านสถิติและเหมาะสมเชิงปฏิบัติการ (Memon et al., 2020) การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิบนฐานข้อมูลออนไลน์จากสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประเภทสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของ SMEs ในทั้งสามจังหวัด (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2565) โดยจากจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนประชากร 30,145 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.20 สุ่มตัวอย่างจำนวน 102 ตัวอย่าง จังหวัดปัตตานีมีจำนวนประชากร 22,894 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.57 สุ่มตัวอย่างจำนวน 77 ตัวอย่าง และจังหวัดยะลา มีจำนวนประชากร 15,166 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.23 สุ่มตัวอย่างจำนวน 51 ตัวอย่าง รวมถึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่มีการกระจายตัวอย่างเหมาะสม โดยข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรรวมถึงวิธีการวัดดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และมี Regression Function คือ

$$ROA = \alpha + \beta_1 SEC + \beta_2 MEM + \beta_3 STA + \beta_4 BOD + \beta_5 AOF + \beta_6 ASC + \beta_7 STN + \beta_8 RS + \beta_9 RSG + \beta_{10} TR + \beta_{11} TRG + \beta_{12} CR + \beta_{13} ART + \beta_{14} IT + \beta_{15} APT + \beta_{16} TAT + \beta_{17} OER + \beta_{18} DTA + \beta_{19} DER + \beta_{20} DOC$$

$$ROE = \alpha + \beta_1 SEC + \beta_2 MEM + \beta_3 STA + \beta_4 BOD + \beta_5 AOF + \beta_6 ASC + \beta_7 STN + \beta_8 RS + \beta_9 RSG + \beta_{10} TR + \beta_{11} TRG + \beta_{12} CR + \beta_{13} ART + \beta_{14} IT + \beta_{15} APT + \beta_{16} TAT + \beta_{17} OER + \beta_{18} DTA + \beta_{19} DER + \beta_{20} DOC$$

ตารางที่ 1 คำอธิบายตัวแปร และวิธีการวัด

ตัวแปร	คำอธิบายตัวแปร	วิธีการวัด
ROA	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (Return on Assets)	กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม
ROE	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Owner's Equity)	กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น
SEC	ประเภทอุตสาหกรรม (Sector)	กำหนดตามภาคธุรกิจ 1 = ภาคการค้า 2 = ภาคบริการ 3 = ภาคการผลิต 4 = ภาคธุรกิจเกษตร
MEM	สถานภาพการเป็นสมาชิก (Member)	กำหนดตามสถานภาพการเป็นสมาชิก SMEs 0 = ไม่เป็นสมาชิก, 1 = เป็นสมาชิก
STA	สถานะในการดำเนินกิจการ (Status)	กำหนดสถานะในการดำเนินกิจการ 0 = ปิดกิจการ, 1 = ยังดำเนินกิจการ
BOD	จำนวนคณะกรรมการ (Board of Directors)	จำนวนคณะกรรมการในบริษัท
AOF	จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ (Age of the Firm)	จำนวนปีที่บริษัทดำเนินกิจการ (ตั้งแต่เปิดกิจการจนถึงปัจจุบัน)
ASC	ทุนจดทะเบียน (Authorized Share Capital)	จำนวนเงินทุนจดทะเบียน ซึ่งคำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	คำอธิบายตัวแปร	วิธีการวัด
STN	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสัญชาติไทย (Shareholder of Thai Nationality)	สัดส่วนของผู้ถือหุ้นสัญชาติไทย (ร้อยละ 0-100)
RS	รายได้หลัก (Revenue Streams)	ลอการิทึมธรรมชาติของจำนวนรายได้หลัก
RSG	อัตราการเติบโตของรายได้หลัก (Revenue Streams Growth Rate)	ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของรายได้หลัก ((รายได้หลักปี 2565-รายได้หลักปี 2564) /รายได้หลักปี 2564) x 100
TR	รายได้รวม (Total Revenue)	ลอการิทึมธรรมชาติของจำนวนรายได้รวม
TRG	อัตราการเติบโตของรายได้รวม (Total Revenue Growth Rate)	ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของรายได้รวม ((รายได้รวมปี 2565-รายได้รวมปี 2564)/รายได้รวมปี 2564) x 100
CR	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า) (Current Ratio: CR)	สินทรัพย์หมุนเวียน /หนี้สินหมุนเวียน (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
ART	อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (เท่า) (Account Receivable Turnover)	ยอดขายเชื่อสุทธิ / ลูกหนี้เฉลี่ย (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
IT	อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (เท่า) (Inventory Turnover)	ต้นทุนขาย / สินค้าคงเหลือเฉลี่ย (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
APT	อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (เท่า) (Account Payable Turnover Ratio)	ต้นทุนขาย / เจ้าหนี้การค้าถัวเฉลี่ย (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
TAT	อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (เท่า) (Total Assets Turnover Ratio)	ยอดขาย / สินทรัพย์รวม (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
OER	อัตราค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อรายได้รวม (ร้อยละ) (Operating Expenses Ratio: OER)	ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน / รายได้รวม (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
DTA	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า) (Debt to Total Asset Ratio: DTA)	หนี้สินรวม / สินทรัพย์รวม (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
DER	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า) (Debt to Equity Ratio : DER)	หนี้สินรวม / ส่วนของผู้ถือหุ้น (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)
DOC	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุนดำเนินงาน (เท่า) (Debt to operating capital ratio: DOC)	หนี้สินรวม / ทุนดำเนินงาน (คำนวณเฉลี่ย 3 ปี 2563 -2565)

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า SMEs ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมภาคการค้า รองลงมาคือ ภาคบริการ ร้อยละ 50.9 ร้อยละ 37.8 ตามลำดับ มีสถานภาพการเป็นสมาชิกเพียง ร้อยละ 23.9 ส่วนใหญ่ยังมีสถานในการดำเนินกิจการ ร้อยละ 98.7 และมีรายละเอียดผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

รายการ	Minimum	Maximum	Mean	S.D.
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	-436.01	109.11	7.83	36.64
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-55.72	107.18	11.06	17.70
จำนวนคณะกรรมการ	1.00	10.00	2.79	1.62
จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ	4.00	52.00	20.06	12.07
ทุนจดทะเบียน (LN)	12.43	19.95	15.42	1.58
สัดส่วนการลงทุนจากไทย	51.00	100.00	99.29	5.49
รายได้หลัก (LN)	8.94	20.48	17.49	1.71
อัตราการเติบโตของรายได้หลัก (ร้อยละ)	-100.00	2424.17	13.71	174.01
รายได้รวม (LN)	3.66	20.48	17.33	2.32
อัตราการเติบโตของรายได้รวม (ร้อยละ)	-100.00	271.50	-5.94	45.42
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	0.02	327.86	12.12	29.21
อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้ (เท่า)	0.05	668.80	30.53	55.06
อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (เท่า)	0.03	153.00	29.06	27.09
อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้ (เท่า)	0.02	633.10	37.61	60.40
อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.04	95.68	2.40	6.65
อัตราค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อรายได้รวม (ร้อยละ)	2.14	663.02	102.02	71.21
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.00	3.62	0.40	0.50
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	-3.54	35.57	1.13	3.14
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุนดำเนินงาน (เท่า)	0.00	3.62	0.40	0.50

หมายเหตุ: LN = คำนวณจากลอการิทึมธรรมชาติ

จากตารางที่ 2 พบว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.83 ค่าต่ำสุด -436.01 และค่าสูงสุด 109.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 36.64 บ่งชี้ว่ากิจการสามารถสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ใช้ดำเนินงานได้เฉลี่ย 7.83 บาทต่อสินทรัพย์ 100 บาท มีกิจการบางแห่งขาดทุนอย่างรุนแรงเมื่อเทียบกับสินทรัพย์ที่ใช้ดำเนินการ โดยการขาดทุนสูงมากจนทำให้ ROA ติดลบถึง -436.01 ซึ่งบ่งบอกถึงการบริหารสินทรัพย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามบางกิจการสามารถสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ได้สูงกว่ามูลค่าสินทรัพย์ถึง 1 เท่าตัว และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (ROE) ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 11.06 ค่าต่ำสุด -55.72 และค่าสูงสุด 107.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.70 แสดงถึงผลตอบแทนจากเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยที่ 11.06 บาทต่อเงินลงทุน

100 บาท และบางกิจการที่ผู้ถือหุ้นขาดทุนหนัก คือทุกเงินลงทุน 100 บาท กลับกลายเป็นขาดทุนกว่า 55.72 บาท แสดงถึงความเสี่ยงสูงสำหรับผู้ถือหุ้น กรณีนี้อาจเกิดจากกำไรสุทธิติดลบอย่างมาก ในทางกลับกันผู้ถือหุ้นของบางกิจการได้รับผลตอบแทนสูงมาก คือทุกการลงทุน 100 บาท ได้ผลกำไร 107.18 บาท แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรสูง

ข้อมูลของปัจจัยด้านลักษณะกิจการ พบว่า จำนวนคณะกรรมการ เฉลี่ย 2.79 คน หมายความว่าในแต่ละบริษัทมีจำนวนกรรมการประมาณ 2–3 คน ซึ่งบ่งบอกถึงโครงสร้างการบริหารที่มีความกระชับ และตัดสินใจได้รวดเร็ว จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ เฉลี่ย 20.06 ปี บ่งชี้ถึงความมั่นคงและการอยู่รอดในภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง และมีทุนจดทะเบียน (LN) เฉลี่ย 15.42 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสัญชาติไทย เฉลี่ย ร้อยละ 99.29 แสดงว่าบริษัทมีเงินลงทุนเกือบทั้งหมดมาจากนักลงทุนชาวไทย ในส่วนของปัจจัยด้านอัตราส่วนทางการเงิน พบว่ารายได้หลัก (LN) เฉลี่ย 17.49 อัตราการเติบโตของรายได้หลัก เฉลี่ย ร้อยละ 13.71 ต่อปี รายได้รวม (LN) เฉลี่ย 17.33 และอัตราการเติบโตของรายได้หลัก เฉลี่ย ร้อยละ -5.94 ต่อปี อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 12.12 เท่า แสดงว่ากิจการมีเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ยเพียงพอสำหรับชำระหนี้สินหมุนเวียนในอัตรา 12.12 เท่า อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้เฉลี่ย 30.53 เท่า บ่งชี้ว่าบริษัทสามารถเก็บหนี้จากลูกค้าได้ประมาณ 30 รอบต่อปี อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือเฉลี่ยอยู่ที่ 29.06 เท่า บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการขายสินค้าเฉลี่ย 29.06 ครั้งต่อปี อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้เฉลี่ย 37.61 เท่า สะท้อนถึงการชำระหนี้ 37 ครั้งต่อปี อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 2.4 เท่า หมายถึงบริษัทสามารถนำสินทรัพย์มาใช้ในการสร้างยอดขายได้เฉลี่ย 2.4 เท่าต่อปี อัตราค่าใช้จ่ายการดำเนินงานต่อรายได้รวมเฉลี่ย ร้อยละ 102.02 แสดงว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงกว่ารายได้รวมเล็กน้อย อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (เท่า) เฉลี่ย 0.4 เท่า หมายความว่าบริษัทมีหนี้สินรวมคิดเป็นประมาณ ร้อยละ 40 ของสินทรัพย์รวมทั้งหมด อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย 1.13 เท่า แสดงว่าบริษัทมีหนี้ 1.13 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุนดำเนินงานเฉลี่ย 0.40 เท่า แสดงว่าหนี้สินรวม ร้อยละ 40.00 ของทุนดำเนินงานทั้งหมด

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ROA	-									
2. ROE	0.02	-								
3. SEC	-0.04	0.02	-							
4. MEM	-0.13*	0.04	0.03	-						
5. STA	0.46**	-0.26**	-0.12	-0.03	-					
6. BOD	-0.02	0.01	0.12	-0.03	-0.02	-				
7. AOF	-0.07	-0.21**	0.11	-0.10	-0.01	0.22**	-			
8. ASC	-0.15*	-0.13*	0.22**	0.04	-0.04	0.29**	0.06	-		
9. STN	0.02	0.08	0.03	0.07	-0.02	-0.18**	-0.06	-0.12	-	
10. RS	0.03	0.13*	-0.11	0.04	0.10	0.31**	0.22**	0.26**	-0.09	-

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11. RSG	0.08	0.09	0.03	-0.02	0.02	-0.03	-0.03	-0.08	0.02	-0.03
12. TR	0.05	0.07	-0.17*	-0.1	0.06	0.19**	0.21**	0.21**	-0.08	0.65**
13. TRG	0.07	0.09	-0.08	-0.06	0.03	-0.03	0.07	-0.02	0.01	0.35**
14. CR	0.06	0.10	-0.02	-0.08	0.03	-0.05	-0.07	-0.15*	0.03	-0.01
15. ART	0.09	-0.01	-0.1	-0.07	0.01	-0.07	-0.07	-0.16*	0.02	0.01
16. IT	0.06	0.13*	0.14*	-0.01	-0.1	-0.04	-0.12	-0.19*	0.12	-0.01
17. APT	0.10	0.06	-0.02	0.04	-0.02	-0.01	-0.04	-0.05	0.01	0.07
18. TAT	0.04	0.03	-0.11	0.03	0.03	-0.07	-0.04	-0.11	0.03	0.14*
19. OER	-0.08	-0.12	0.13*	-0.07	0.09	-0.07	0.17*	0.07	0.01	-0.28**
20. DTA	-0.38**	-0.19**	-0.07	0.11	-0.15*	-0.1	0.04	0.05	0.05	0.05
21. DER	-0.34**	-0.11	-0.04	0.08	-0.01	0.04	-0.11	0.14*	0.03	-0.11
22. DOC	-0.38**	-0.19**	-0.06	0.11	-0.15*	-0.01	0.04	0.06	0.05	0.04

Variables	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
11. RSG	-									
12. TR	0.04	-								
13. TRG	0.27**	0.45**	-							
14. CR	0.01	-0.09	0.03	-						
15. ART	0.11	0.04	0.08	-0.01	-					
16. IT	0.14*	-0.02	0.08	0.14*	0.24**	-				
17. APT	0.06	0.10	0.10	0.11	0.05	0.23**	-			
18. TAT	-0.01	0.13	0.04	0.04	0.10	0.01	0.02	-		
19. OER	-0.10	-0.19**	-0.26**	-0.03	-0.06	-0.07	-0.06	-0.11	-	
20. DTA	-0.06	0.05	0.10	-0.22**	-0.07	0.01	-0.13*	0.07	0.16*	-

Variables	21	22
21. DER	-	
22. DOC	0.21**	-

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ มีค่าระหว่าง -0.38 ถึง 0.65 จึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรสังเกตได้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) เนื่องจากไม่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีค่าเกิน 0.90 (Hair et al., 2010) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาปัญหาร่วมเส้นตรงเชิงพหุ

ตารางที่ 4 ผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)

	Variables	Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
		B	Std. Error	Coefficients Beta		
1	(Constant)	-96.79	49.37		-1.96	.051
	SEC	1.95	3.05	.04	.64	.524
	MEM	-7.41	4.80	-.09	-1.54	.124
	STA	110.94	19.76	.34	5.61	.000***
	BOD	.97	1.34	.04	.72	.470
	AOF	-.37	.18	-.12	-2.00	.047*
	ASC	-1.71	1.46	-.07	-1.17	.243
	STN	.31	.36	.05	.86	.389
	RS	-.77	1.68	-.04	-.46	.648
	RSG	.01	.01	.06	1.03	.305
	TR	1.32	1.22	.08	1.08	.281
	TRG	-.04	.05	-.04	-.63	.527
	CR	-.54	.19	-.18	-2.83	.005**
	ART	-.08	.07	-.06	-1.12	.264
	IT	.00	.04	.01	.12	.908
	APT	.06	.08	.05	.78	.438
	TAT	.02	.03	.03	.47	.638
	OER	.35	.95	.06	.37	.716
	DTA	-.02	.03	-.05	-.75	.457
	DER	-58.40	119.81	-.80	-.49	.626
	DOC	-3.42	.64	-.29	-5.32	.000***

หมายเหตุ: R=.665[a], R Square=.442, Adjusted R Square=.386, Std. Error of the Estimate=28.70, F=7.86, Sig=.000[b], a. Dependent Variable: ROA, b. Predictors: (Constant), SEC, MEM, STA, BOD, AOF, ASC, STN, RS, RSG, TR, TRG, CR, ART, IT, APT, TAT, OER, DTA, DER, DOC, p<.05*, p<.01**, p<.001***

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย (วัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม) อย่างมีนัยสำคัญ คือ สถานะในการดำเนินกิจการ (B = 110.94, p<.001) จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ (B = -.37, p<.05) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (B = -.54, p<.01) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุนดำเนินงาน (B = -3.424, p<.001) โดยมี Regression Function คือ ROA = 110.94STA -.37AOF -.54CR -3.42DOC ซึ่งสามารถอธิบายได้ ร้อยละ 44.2

ตารางที่ 5 ผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุคูณจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

	Variables	Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
		B	Std. Error	Coefficients Beta		
2	(Constant)	-2.49	23.13		-.11	.92
	SEC	-.83	1.43	-.03	-.58	.56
	MEM	1.22	2.25	.03	.54	.59
	STA	-15.44	9.26	-.10	-1.67	.10
	BOD	.29	.63	.03	.46	.64
	AOF	-.26	.09	-.18	-3.06	.003**
	ASC	-2.29	.68	-.21	-3.36	.001***
	STN	.17	.17	.05	1.00	.32
	RS	2.71	.79	.26	3.45	.001***
	RSG	.00	.01	.04	.76	.45
	TR	-.09	.57	-.01	-.17	.87
	TRG	-.01	.02	-.02	-.40	.69
	CR	.78	.09	.54	8.81	.000***
	ART	-.01	.03	-.01	-.17	.87
	IT	-.02	.02	-.07	-1.20	.23
	APT	.03	.04	.05	.87	.38
	TAT	-.01	.02	-.03	-.58	.57
	OER	.49	.45	.18	1.10	.28
	DTA	.03	.02	.13	2.11	.04*
	DER	-56.52	56.12	-1.60	-1.01	.32
	DOC	-.06	.30	-.01	-.20	.85

หมายเหตุ: R=.690a, R Square=.476, Adjusted R Square=.423, Std. Error of the Estimate=13.44, F=9.004, Sig=.000b, a. Dependent Variable: ROE, b. Predictors: (Constant), SEC, MEM, STA, BOD, AOF, ASC, STN, RS, RSG, TR, TRG, CR, ART, IT, APT, TAT, OER, DTA, DER, DOC, p<.05*, p<.01**, p<.001***

ที่มา: จากการศึกษา

ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย (วัดจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) อย่างมีนัยสำคัญ คือ จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ (B = -.26, p<.01) ทุนจดทะเบียน (B = -2.29, p<.001) รายได้หลัก (B = 2.71, p<.001) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (B = .78, p<.001) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (B = .03, p<.05) โดยมี Regression Function คือ ROA = -.26AOF - 2.29ASC + 2.71RS + .78CR + .03DTA ซึ่งสามารถอธิบายได้ ร้อยละ 47.6

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ได้ให้ภาพสะท้อนที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในบริบทของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงที่มีความเฉพาะตัว สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. กรณีวัดการอยู่รอดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะกิจการ คือ สถานะในการดำเนินกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับ Bartik (2020) พบว่า สถานะในการดำเนินกิจการ แสดงสถานะความมั่นคงของบริษัท บริษัทจำกัดมักมีโอกาสอยู่รอดมากกว่า เนื่องจากมีโครงสร้างที่ชัดเจนในการจัดการความเสี่ยงและการจัดหาทุน ซึ่งสอดคล้องการทฤษฎีฐานทรัพยากร เมื่อองค์การมีทรัพยากรพิเศษที่มีคุณค่าช่วยให้องค์กรสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสหรือจัดการกับภัยคุกคามได้ ความหายากและการลอกเลียนแบบได้ยาก เพราะการดำเนินการเป็นการสั่งสมประสบการณ์ทำให้คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบทรัพยากรนั้นได้หรือทำได้ยากมาก รวมถึงไม่สามารถทดแทนได้ นอกจากนี้จำนวนปีที่ดำเนินกิจการหรืออายุของธุรกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญ โดยธุรกิจที่ดำเนินงานมายาวนานมักมีประสบการณ์และฐานลูกค้าที่มั่นคง อย่างไรก็งานวิจัยนี้กลับพบว่า จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลทางลบต่อการอยู่รอดของ SMEs อย่างมีนัยสำคัญ จำนวนปีในการดำเนินกิจการอาจทำให้การปรับเปลี่ยนโครงสร้างล่าช้าเมื่อต้องเผชิญกับความผันผวนของสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Serrano-Cinca et al. (2020) พบว่าองค์กรที่การดำเนินกิจการที่นานกว่ามักมีโอกาสอยู่รอดสูงกว่า จากการจัดการความเสี่ยงที่ดีกว่าและสามารถปรับตัวได้ดีจากมีประสบการณ์และฐานทรัพยากรที่มั่นคง โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูง ผลลัพธ์ที่ขัดแย้งอาจเกิดจากบริบทของสามจังหวัดชายแดนใต้ สามารถอธิบายปรากฏการณ์นี้ได้ว่า กิจการที่มีอายุยาวนานมักมีโครงสร้างการบริหารที่ซับซ้อนและขาดความยืดหยุ่น (Organizational Inertia) เมื่อเผชิญกับความไม่แน่นอนสูง เช่น ความผันผวนของเศรษฐกิจ ความไม่มั่นคงทางสังคม และความเสี่ยงด้านความปลอดภัย ธุรกิจใหม่ที่เพิ่งก่อตั้งกลับปรับตัวได้เร็วกว่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคล่องตัว และเข้าถึงโอกาสใหม่ๆ เช่น การค้าชายแดนหรือการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น ในขณะที่กิจการเก่าที่มีต้นทุนคงที่สูงกลับปรับตัวได้ช้า ในส่วนของปัจจัยด้านอัตราส่วนทางการเงิน คือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อทุนดำเนินงานส่งผลทางลบต่ออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าการบริหารสภาพคล่องในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ต้องเผชิญความไม่แน่นอนด้านตลาดและห่วงโซ่อุปทาน การมีทุนหมุนเวียนสูงอาจไม่ได้แปลว่ามีเสถียรภาพเสมอไป แต่กลับหมายถึงการกันเงินไว้โดยไม่สามารถนำไปสร้างผลตอบแทนเชิงรุกได้ ทำให้งานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับ Khan et al. (2019) พบว่า ธุรกิจที่มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงมีความสามารถในการจัดการหนี้สินระยะสั้นและทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ธุรกิจสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2. กรณีวัดการอยู่รอดจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะกิจการ คือ จำนวนปีที่ดำเนินกิจการ และทุนจดทะเบียน แต่งานวิจัยนี้กลับส่งผลทางลบต่อการอยู่รอดจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) เนื่องจากโครงสร้างรายได้ของกิจการในพื้นที่มีข้อจำกัดในการขยายตลาด การมีทุนจดทะเบียนสูงไม่ได้ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน หากไม่สามารถแปลงทุนเป็นโอกาสทางธุรกิจที่มั่นคงได้ ทำให้ไม่สอดคล้องกับ Serrano-Cinca et al. (2020) พบว่า จำนวนปีในการดำเนินกิจการส่งเสริมโอกาสในอยู่รอดสูงกว่า อย่างไรก็ตามกรณีวัดการอยู่รอดจากอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) พบว่า ปัจจัยด้าน

อัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลทางบวกต่อการอยู่รอดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย คือ รายได้หลักเป็นตัวแปรสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกิจการที่มีรายได้มั่นคงจากฐานลูกค้าประจำ ซึ่งช่วยให้กิจการมีผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นที่ดีขึ้น และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม เป็นตัวชี้วัดระดับความเสี่ยงของการใช้หนี้ ยิ่งอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมสูง ทำให้ SMEs เสี่ยงที่จะเผชิญปัญหาการชำระหนี้ในช่วงเศรษฐกิจไม่แน่นอน รวมถึงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนส่งผลต่อ ROE สอดคล้องกับ Khan et al. (2019) พบว่า ธุรกิจที่มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงมีความสามารถในการจัดการหนี้สินระยะสั้นและทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต

อย่างไรก็ตามทั้งสองกรณีมีผลลัพธ์ในทำนองเดียวกันว่าอายุธุรกิจเป็นลบในพื้นที่เสี่ยงสูง และผลลัพธ์ที่ต่างกันในด้านสภาพคล่อง โดย ROA มองเป็นต้นทุนสินทรัพย์ แต่ ROE มองเป็นกันชนต่อกำไรและผู้ถือหุ้น โดยโครงสร้างหนี้สินต่อทุนทำให้ผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความอ่อนไหวมากกว่าชัดเจน รวมถึงข้อสรุปในเชิงบริบท กล่าวได้ว่า การอยู่รอดของ SMEs ในสามจังหวัดชายแดนใต้ไม่ได้ขึ้นกับความมั่นคงเชิงโครงสร้างเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นกับความสามารถในการปรับตัวอย่างรวดเร็วต่อความผันผวนและความไม่แน่นอนที่สูงกว่าพื้นที่อื่นๆ อายุของกิจการและทุนขนาดใหญ่ อาจกลับกลายเป็นข้อจำกัดมากกว่าข้อได้เปรียบ หากไม่สามารถสร้างความยืดหยุ่นและนวัตกรรมเพื่อรับมือกับความเสี่ยงเฉพาะพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

งานวิจัยนี้ให้มุมมองเกี่ยวกับอัตราส่วนทางการเงินที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของ SMEs แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการการเงินที่มีประสิทธิภาพช่วยให้องค์กรอยู่รอด โดย SMEs ควรให้ความสำคัญกับอัตราส่วนทุนหมุนเวียนสูงเพื่อการมีสภาพคล่องที่ดี ช่วยให้สามารถบริหารจัดการหนี้สินระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการวางแผนด้านเงินทุนหมุนเวียน เช่น การติดตามลูกหนี้ และการเจรจาต่อรองเงื่อนไขเจ้าหนี้การค้า ดังนั้น SMEs ต้องให้ความสำคัญในการวิเคราะห์งบการเงินมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ภาครัฐควรออกแบบมาตรการช่วยเหลือ SMEs ที่ยังมีประสบการณ์ดำเนินธุรกิจไม่มาก ผ่านการให้คำปรึกษา การอบรมพัฒนาทักษะด้านการจัดการการเงินเพื่อเพิ่มโอกาสในการอยู่รอดในระยะยาว รวมถึงส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs เช่น การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ หรือการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากภาระหนี้สูง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ใช้ปัจจัยภายในที่เป็นลักษณะของกิจการและตัวแปรทางการเงิน อย่างไรก็ตามควรให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอก เช่น ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจมหภาคควรได้รับการพิจารณาเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ แม้ว่าการล้มละลายของบริษัทสามารถคาดการณ์ได้จากตัวชี้วัดทางการเงินและโครงสร้างเงินทุนของบริษัท แต่ควรให้ความสำคัญกับอิทธิพลจากสภาพเศรษฐกิจมหภาค บริษัทอาจประสบปัญหาในช่วงเศรษฐกิจถดถอยมากกว่าช่วงที่เศรษฐกิจเฟื่องฟูหรือไม่ รวมถึงบริบทของสามจังหวัดชายแดนใต้ที่มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นอีกปัจจัยสำคัญต่อการอยู่รอด ควรศึกษาประเด็นความสามารถในการจัดการความเสี่ยง และการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อประคับประคองธุรกิจให้อยู่รอด นอกจากนี้ควรหาคำตอบเพิ่มเติมจากงานวิจัยเชิงคุณภาพอาจช่วยเพิ่มคำตอบประเด็นการอยู่รอดได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กุลธาดา สอดทรัพย์ และสมฉวี ศิริโสภณา. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอยู่รอดของร้านสะดวกซื้อเพื่อตอบสนองฐานวิถีชีวิตใหม่. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, *3*(4), 647-662.

จุฑาภรณ์ เสาร์พูล และธมยันตี ประยูรพันธ์. (2566). นวัตกรรมการจัดการทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในจังหวัดชายแดนใต้. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, *3*(2), 105-124.

นันทรัตน์ นามบุรี. (2561). ตัวแบบประสิทธิภาพการใช้สารสนเทศทางการบัญชีที่ส่งผลต่อความได้เปรียบ ทางการแข่งขันของธุรกิจ SMEs ในเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University, 5*(2) 201-220.

ยศรินทร์ ลิ่มไพบูลย์, ชัยณรงค์ สุวรรณสาร และรวีวรรณ กลิ่นหอม. (2016). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอด ของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้. *Journal of Southern Technology, 9*(2), 37-44.

วัชรพงศ์ ดีวงษ์. (2020). ปัจจัยที่มีผลต่อความอยู่รอดและความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างจัดตั้งใหม่: กรณีศึกษาผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างในเขตเทศบาลนคร อุดรธานี. *วารสารสถาปัตยกรรมการออกแบบและการก่อสร้าง*, *2*(1), 71-82.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2557). *รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2557*. สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดยอม (สสว.).

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2565). *จำนวนผู้ประกอบการรายจังหวัด*. https://kasets.art/M3oYTs

Ahmad, S., Omar, R., & Quoquab, F. (2021). Family firms' sustainable longevity: The role of family involvement in business and innovation capability. *Journal of Family Business Management*, *11*(1), 86-106.

Ahmad, S., Siddiqui, K. A., & AboAlsamh, H. M. (2020). Family SMEs' survival: the role of owner family and corporate social responsibility. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, *27*(2), 281-297.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of Management*, *17*(1), 99-120.

Bartik, T. J. (2020). Using place-based jobs policies to help distressed communities. *Journal of Economic Perspectives*, *34*(3), 99-127.

Bhuiyan, M. F., & Ivlevs, A. (2019). Micro-entrepreneurship and subjective well-being: Evidence from rural Bangladesh. *Journal of Business Venturing*, *34*(4), 625-645.

Bocconcelli, R., Cioppi, M., Fortezza, F., Francioni, B., Pagano, A., Savelli, E., & Splendiani, S. (2018). SMEs and marketing: a systematic literature review. *International Journal of Management Reviews*, *20*(2), 227-254.

Ciampi, F. (2018). Using corporate social responsibility orientation characteristics for small enterprise default prediction. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, *15*(1), 113-127.

Ciampi, F., Giannozzi, A., Marzi, G., & Altman, E. I. (2021). Rethinking SME default prediction: a systematic literature review and future perspectives. *Scientometrics*, *126*, 2141-2188.

Chen, L. (2024). Does data assetisation improve corporate liquidity and corporate growth? Evidence from "hidden champion" SMEs in China. *Borsa Istanbul Review*, *24*(6), 1205-1226.

Dubey, R., Gunasekaran, A., Childe, S. J., Blome, C., & Papadopoulos, T. (2019). Big data and predictive analytics and manufacturing performance: integrating institutional theory, resource-based view and big data culture. *British Journal of Management*, *30*(2), 341-361.

El Madani, A. (2018). SME policy: Comparative analysis of SME definitions. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, *8*(8), 103-114.

El Nemar, S., El-Chaarani, H., Dandachi, I., & Castellano, S. (2022). Resource-based view and sustainable advantage: a framework for SMEs. *Journal of Strategic Marketing*, 1-24.

Elhassan, O. M. (2019). Obstacles and problems facing the financing of small and medium enterprises in KSA. *Journal of Finance and Accounting*, *7*(5), 168-183.

Eggers, F., & Woodside, A. G. (2020). Masters of disasters? Challenges and opportunities for SMEs in times of crisis. *Journal of Business Research*, *116*, 199–208.

Gherghina, S. C., Botezatu, M. A., Hosszu, A., & Simionescu, L. N. (2020). Small and medium-sized enterprises (SMEs): The engine of economic growth through investments and innovation. *Sustainability*, *12*(1), 347.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (1998). *Multivariate data analysis*. Pearson College Division (Seventh).

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis.* Pearson College division.

Josefy, M. A., Harrison, J. S., Sirmon, D. G., & Carnes, C. (2017). Living and dying: Synthesizing the literature on firm survival and failure across stages of development. *Academy of Management Annals*, *11*(2), 770-799.

Khan, S. Z., Yang, Q., & Waheed, A. (2019). Investment in intangible resources and capabilities spurs sustainable competitive advantage and firm performance. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, *26*(2), 285-295.

Kim, Y., Gim, G., Yang, Y., & Yeo, I. M. (2024). A Research on Factors Influencing the Survival of Small Businesses: Focusing on Franchise Convenience Stores. IEEE/ACIS International Conference on Big Data, Cloud Computing, and Data Science Engineering,

Kristanti, F. T., Rahayu, S., & Isynuwardhana, D. (2019). The survival of small and medium business. *Polish journal of management studies*, *20*(2), 311-321.

Lukason, O., & Käsper, K. (2017). Failure prediction of government funded start-up firms. *Investment Management and Financial Innovations*, *14*(2), 296-306.

Majid, M., & NASIR, M. (2018). SMEs' Credit Demand and Economic Growth in Indonesia. *Regional Science Inquiry*, *10*(2), 121-133.

Memon, M. A., Ting, H., Cheah, J.-H., Ramayah, T., Chuah, F., & Cham, T.-H. (2020). *Sample Size for Survey Research: Review and Recommendations*. *Journal of Applied Structural Equation Modeling*, *4*(2), 1-20.

Merendino, A., & Melville, R. (2019). The board of directors and firm performance: empirical evidence from listed companies. *Corporate Governance: The international journal of business in society*, *19*(3), 508-551.

Nkundabanyanga, S. K., Mugumya, E., Nalukenge, I., Muhwezi, M., & Najjemba, G. M. (2020). Firm characteristics, innovation, financial resilience and survival of financial institutions. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, *10*(1), 48-73.

Ramos, F. B., Blanco, M. O. F., & Bolado, M. F. (2016). El impacto de la crisis económica en las pymes españolas. *Economistas*, (149), 66-80.

Ratanova, I., & Voroncuka, I. (2021). The aspects of entrepreneurship and innovation development of SMEs. Proceedings of the 11th Annual International Conference on Industrial Engineering and Operations Management, Singapore,

Sataic, I. (2021). Attitudes About the Economic Impact of the COVID-19 Lockdown in the Republic of Croatia on Micro, Small and Medium Enterprises. *European Journal of Economics*, *1*(1), 22-33.

Serrano-Cinca, C., Cuéllar-Fernández, B., & Serrano-Cinca, Y. (2021). Firm and country characteristics related to cumulative contribution to society. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, *12*(1), 184-219.

Shiferaw, T., & Gujral, T. (2022). Determinants of the Profitability of Insurance Companies in Ethiopia. *Journal of Positive School Psychology*, *6*(6), 10504-10518.

Shin, K., Park, G., Choi, J. Y., & Choy, M. (2017). Factors affecting the survival of SMEs: A study of biotechnology firms in South Korea. *Sustainability*, *9*(1), 108.

Ulubeyli, S., Kazaz, A., & Sahin, S. (2018). Survival of construction SMEs in macroeconomic crises: Innovation-based competitive strategies. *Journal of Engineering, Design and Technology*, *16*(4), 654-673.

Vermeulen, B., Kesselhut, J., Pyka, A., & Saviotti, P. P. (2018). The impact of automation on employment: just the usual structural change? *Sustainability*, *10*(5), 1661.

Walmsley, T. L., Rose, A., & Wei, D. (2021). Impacts on the US macroeconomy of mandatory business closures in response to the COVID-19 pandemic. *Applied Economics Letters*, *28*(15), 1293–1300.